

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет педагогіки, психології та мистецтв

Кафедра мистецької освіти

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

СИЛАБУС

2021 – 2022 навчальний рік

Силабус розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця першого бакалаврського рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (Т.М. Стрільєвич)
(ініціали та прізвище)

Розробник: Гарбузенко Л. В., кандидат педагогічних наук

Ел. адреса: lar_gar@ukr.net

Успішне засвоєння студентами курсу навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" відкриває їм шлях до реалізації власних творчих задумів від виконання проектів до виконання в матеріалі, а також дає змогу застосовувати набуті знання, уміння й навички в художній, художньо-виконавчій та художньо-педагогічній діяльності. Виходячи з цього, діяльність та поведінка студентів має відповідати високій репутації університету.

Назва дисципліни:	Декоративно-прикладне мистецтво
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень вищої освіти:	перший бакалаврський
Форма навчання:	денна
Курс:	2
Семестр:	3, 4

Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	3 (1,5/1,5)
Блоків (модулів) –	2
Загальна кількість годин –	90 (45/45)
Тижневих годин	1/1
Лекції	4 (2/2год)
Лабораторні	32 (16/16год)
Самостійна робота	54 (27/27)
Вид підсумкового контролю:	екзамен (4 семестр)
Зв'язок з іншими дисциплінами.	"Історія образотворчого мистецтва", "Композиція", "Основи образотворчої грамоти та кольорознавства", "Живопис", "Рисунок", "Методика викладання образотворчого мистецтва", "Філософія», "Історія та культура України", "Безпека життєдіяльності та основи охорони праці", "Основи інформатики та ІКТ в мистецькій освіті"

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є ознайомлення з специфікою різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва та отримання практичних навиків роботи у відповідних техніках.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є: вивчення технологічних особливостей різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва, формування у студентів навиків у роботі в традиційних та сучасних декоративних техніках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність здійснювати пошук, збереження, обробку та редагування професійної інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;
- здатність до саморозвитку, постійного підвищення професійної кваліфікації та майстерності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та генерувати нові ідеї;
- здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності декоративного мистецтва;
- здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору;
- здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності;
- здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу, інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі;
- здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах;
- здатність застосовувати під час досліджень та у власній творчій діяльності закони і правила композиційної організації твору, засоби інтерпретації, стилізації, трансформації;
- здатність сприймати новітні концепції в галузі декоративного мистецтва поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями;
- здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах декоративного мистецтва;
- здатність визначати етапи та послідовність реалізації художнього образу в мистецькому творі;
- здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, самовиховання художньо-естетичної культури і художнього смаку;
- здатність спрямовувати теоретичні знання та практичні навички дисциплін образотворчого циклу на виконання роботи в матеріалі;
- здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах;
- здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді;
- здатність працювати в колективі і команді, ефективно взаємодіяти з колегами, керівництвом.

Програмні результати навчання:

- знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва, виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення;
- знання основних законів теорії композиції, її видів, правил, прийомів та засобів, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови та її гармонійної організації;
- вміння аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів для вирішення практичного завдання;
- вміння застосовувати у власній творчості способи інтерпретації, стилізації, трансформації;
- вміння здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел;
- вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо;
- вміння оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- вміння аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу;
- вміння оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва, розуміти вагому роль українських етнокультурних традицій у стильових рішеннях творів декоративного мистецтва;
- вміння застосовувати джерела сучасного українського і зарубіжного народного та професійного мистецтва;
- вміння використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях,
- вміння популяризувати надбання національної культурної спадщини, сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації;
- вміння творчо та професійно спілкуватися із застосуванням фахової термінології; взаємодіяти міжособистісно, толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки;
- вміння розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання.

Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 3. ВИШИВАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ

Тема 1. Історія зародження та розвитку вишивки в Україні.

Історичні витоки вишивання. Розвиток та становлення його як виду декоративно-прикладного мистецтва. Побутування вишивки. Розвиток сучасної народної вишивки. Народні майстри вишивального мистецтва. Регіональні особливості української вишивки. Осередки вишивального мистецтва.

Тема 2. Художньо-технологічні особливості вишивальних технік.

Матеріали та інструменти. Вишивальні техніки та види швів. Орнаментальні мотиви в вишивці. Семантика української вишивки. Типологія вишитих виробів. Гаптування.

Розділ 4. ХУДОЖНЄ ДЕКОРУВАННЯ ЯЄЦЬ

Тема 1. Писанкарство як вид декоративно-прикладного мистецтва.

Витоки, традиції та звичаї писанкарства. Поліфункціональність писанок. Регіональні особливості писанкарства в Україні. Писанки колекції В. Ястребова. Знаки та символи писанок. Символіка кольору. Матеріали та інструменти. Технологія виготовлення традиційних писанок. Види орнаментів. Майстри-писанкарі.

Тема 2. Художні техніки декорування яєць.

Художньо-стилістичні особливості декорування яєць. Технологія оздоблення яєць способом відбілювання. "Крапанка", "шкрябанка", "крашанка", "мальованка", "шпилькою", "восковка-бісерка". Образна мова майстрів.

Політика курсу:

Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.

Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим.

Студент мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання лише за погодженням викладача. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.

Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу навчальної дисципліни. Тому для виконання вимог курсу студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим обов'язково виконати поставлені завдання. У разі пропуску заняття без поважних причин (хвороба, відрадження, участь у проекті), які задокументовані, оцінка за поточний контроль автоматично знижується на 10%.

Студенту який не має належних матеріалів та інструментів для виконання аудиторного завдання оцінка автоматично знижується на 10%.

Студент має право в кінці заняття прибрати своє робоче місце та взяти участь у прибирання аудиторії в якій відбувалось заняття.

Виконання завдань в аудиторії мають продовження в процесі самостійної роботи. Деякі завдання є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу.

В межах самостійної роботи студент виконує пошукову роботу з теми, читає тексти, переглядає відео, відвідує виставки, збирає інформацію.

Зацікавлений темою студент може розраховувати на консультацію. Викладач призначає консультацію в зручний для обох сторін час. Консультації можуть бути колективними чи індивідуальними.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу з теми чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно та по електронній пошті але не більше двох разів.

Завдання з * є необов'язковими але у разі виконання можуть додати додаткові бали до суми поточного контролю.

Студенту, який взяв участь у виставці, мистецькому проєкті з теми вивчення та виставив цю інформацію у соціальних мережах, має відповідні документи про участь додатково нараховується 3 бали за кожен захід.

Студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні навчально-творчих робіт. У разі копіювання і плагіату, при виконанні завдання, він отримує незадовільну оцінку. У разі повторного копіювання чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового контролю.

Виконані завдання, що представляє студент на кафедральний перегляд, мають бути охайними, вироби випраними та випрасуваними, оформленими згідно вимог та достойно презентованими.

В кінці вивчення кожного розділу за результатами виконаних творчих робіт студент виготовляють буклет у програмі Microsoft Office Publisher.

У зв'язку з виробничою необхідністю кількість годин на тиждень може бути змінена.

Термін виконання завдання залежить від складності виконання. Deadline (крайній термін) – останнє заняття навчальної дисципліни за розкладом. Якщо студент не виконав хоч одне з основних завдань, то вважається, що він не досяг програмних результатів навчальної дисципліни і не може допущений до підсумкового контролю.

Кафедральний перегляд з навчальної дисципліни за семестр, де відсутня форма звітності за навчальним планом, проводиться на останньому занятті без додаткового оголошення!!!

Зміст дисципліни:

Розділ 3. ВИШИВАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ

Тема, завдання	кількість робіт	лекція	лабораторні	самостійна	умовні бали, максимум	бали
<i>Тема 1. Історія зародження та розвитку вишивки в Україні.</i>		2	2	5		1-5
<i>План:</i>						
1. Історичні витоки вишивання. Розвиток та становлення його як виду декоративно-прикладного мистецтва. Побутування						

	вишивки. Розвиток сучасної народної вишивки.					
1	Завдання: Виконайте презентацію на тему: "Регіональні особливості вишивки в Україні" / "Знаки та символи у вишитих рушниках"	1			5	
2	Завдання: Підготуйте інформацію про побутування рушників. Презентація рушника як від власного імені. Форма представлення довільна.	1			5	
3	Завдання: Підготуйте електронний каталог – "Традиції вишиття у народному вбранні" / "Розвиток сучасної народної вишивки". (В межах 20-ти прикладів)	1			5	
4	Завдання: зробіть презентацію з теми використання вишивки в сучасному інтер'єрі. (мінімум 25 слайдів)	1			5	
5	Завдання:* зробіть презентацію-огляд виставок-бієнале сучасного текстилю. Обсяг довільний та повністю висвітлює тему.	1				1
6	2. Народні майстри вишивального мистецтва. Регіональні особливості української вишивки. Осередки вишивального мистецтва.					
7	Завдання: зробіть змістовне повідомлення: "Борщівська вишивка" / "Клембівські рушники" / "Чернечі рушники" / "Рушники Чернігівщини" / "Народна вишита картина. Примітив. Наїв." / "Гаптування в Україні."	1			5	
8	Завдання:* зробіть електронний каталог інформаційних джерел та літератури з теми вишивки. Упорядкувати згідно вимог до оформлення використаних джерел	1				1
	Суму ділимо на 5, тобто $k=5$	5			25	
	Поточний контроль					
	Тема 2. Художньо-технологічні особливості вишивальних технік		14	22		1-20
	План:					
	1. Матеріали та інструменти. Вишивальні техніки та види швів.					
9	Завдання: виконайте орнаментальний мотив "Вазон". Шов "стіжок" чи "вперед голку", "стебловий шов", "назад голку". Розмір – 4x5 / 5x6 / 6x5. Колірна гама – довільна.	1			5	
10	Завдання: виконайте декоративну тематичну композицію на тему "Пейзаж",	1			5	

	використовуюючи різновиди тамбурних швів. Розмір – 5x5 / 4x6 / 3x7 см. Колірна гама – довільна					
11	Завдання: виконайте декоративну тематичну композицію на тему "Натюрморт", використовуючи різновиди тамбурних швів. Розмір – 5x5 / 4x6 / 6x4 / 3x7 / 7x3 см. Колірна гама – довільна.	1			5	
12	Завдання: створіть художній образ тварини та рослини на основі шва "рококо". Розмір – 2x4 / 3x3 / 4x3 см. Колірна гама – довільна.	2			10	
	2. Орнаментальні мотиви в вишивці. Семантика української вишивки. Типологія вишитих виробів.					
13	Завдання: * підготуйте наукове повідомлення з теми "Мова стилю у вишивці".	1				1
14	Завдання: виконайте навчально-творчу роботу розглянутими техніками. Композиція – неформальна. Врахуйте основні композиційні закономірності, правила, прийоми, засоби створення. Поєднайте зміст та форму. Тема – довільна. (наприклад: "Образ Матері-природи" / "Берегиня Роду" / "Щедрик, щедрик, щедрівочка" .. Розмір від 10x10 см.	1			10	
15	Завдання: складіть словник термінів з теми "Вишивка", що в повній мірі розкриє зміст, технологію, матеріали та інструменти.	1			5	
	Суму ділимо на 2, тобто k=2				40	
	Поточний контроль					

В кінці вивчення розділу виготовити буклет у програмі Microsoft Office Publisher з метою презентації навчально-творчих робіт.

Розділ 4. ХУДОЖНЄ ДЕКОРУВАННЯ ЯЄЦЬ

Тема, завдання	кількість робіт	лекція	лабораторні	самостійна	умовні бали, максимум	бали
Тема 1. Писанкарство як вид декоративно-прикладного мистецтва.		2	8	12		1-15

	План:					
	1. Витоки, традиції та звичаї писанкарства. Поліфункціональність писанок. Регіональні особливості писанкарства в Україні.					
1	Завдання: Виконайте презентацію на тему: "Регіональні особливості писанкарства в Україні" / "Знаки та символи у писанкарстві" / розповідь від імені "писанки" / "шкрябанки" / "крапанки"/ "мальованки" / "травленки" / чи ін.. Може бути наукова доповідь, казка, відеоролик чи...	1			5	
2	Завдання: * Підготуйте електронний каталог – "Майстер – писанка" (в межах 20-ти майстрів).	1				1
	2. Знаки та символи писанок. Символіка кольору. Матеріали та інструменти. Технологія виготовлення традиційних писанок. Види орнаментів. Писанки колекції В. Ястребова. Майстри-писанкарі.					
3	Завдання: виконайте традиційну крапанку у декілька кольорів. Метод "від плями"	1			5	
4	Завдання: * виконайте крапанку з упорядкованим орнаментом на новорічній іграшці – кулі. Розподіл, мотив, колір – довільні. Для розпису використовувати акрил.	1				1
5	Завдання: виконайте вправу за допомогою свічки та писачка за вертикальним розподілом на дві частини Символ зображення – "Берегиня" у поєднанні з накрапуванням.	1			5	
6	Завдання: виконайте писанку "Сорокаклин" за традиційним розподілом з метою оволодіння технікою письма.	1			5	
7	Завдання: виконайте зразок писанки з етнографічних матеріалів В. Ястребова	1			5	
8	Завдання: виконайте писанку з урахуванням знакової символіки (колір, знак та їх використання у писанкарстві). Розподіл на вісім частин (дві лінії вертикальні та одна горизонтальна). Фарбування у три-чотитри кольори.				5	
	Суму ділимо на 2, тобто k=2	6			30	
	Поточний контроль					

	Тема 2. Художні техніки декорування яєць.			8	15		1-10
	План:						
	1. Художньо-стилістичні особливості декорування яєць. Технологія оздоблення яєць. "Галунка", "шкрябанка", "крашанка", "мальованка", "шпилькою", "восковка-бісерка".						
9	Завдання: * підготуйте наукове повідомлення з теми "Мова стилю у декоруванні яєць".	1					1
10	Завдання: виконайте "галунку" "Сорокаклин" за традиційним розподілом з метою оволодіння технологією (розпис по темному тлу з вибілюванням).	1				5	
11	Завдання: * виконайте восковку-бісерку за сучасними технологіям. Розподіл у три горизонталі. У верхньому та нижньому ярусах – "зірки" / "рожі" (восьмидільні). В середньому – орнамент довільний (фриз не менший, ніж чотири рапорти).	1					1
12	Завдання: виконайте травленку за мотивами бродківського письма (розподіл тридільний, горизонтальний). Закодуйте побажання до Великодня.	1				5	
13	Завдання: виконайте натуралістичне зображення тварин чи птахів на яйці засобом шкрябанки.	1				5	
14	Завдання: * виконайте мальованку за традиційними мотивами.	1					1
	2. Образна мова майстрів						
15	Завдання: виконайте творчу роботу довільним способом на основі традицій використання символів, знаків, поділу на площини, колірної гами.	1				5	
	Суму ділимо на 2, тобто k=2	4				20	
	Поточний контроль						

В кінці вивчення розділу виготовити буклет у програмі Microsoft Office Publisher з метою презентації навчально-творчих робіт.

Термін виконання завдань – на кожен наступний тиждень вивчення дисципліни. Крайній термін виконання завдання – остання пара навчальної дисципліни за розкладом. На ній виставляється результат поточного контролю.

Кафедра визначає дату кафедрального перегляду на якому студент презентує свої навчально-творчі роботи (експозиція) та буклет.

У разі зміни кількості завдань, проведення додаткового тестування, виконання індивідуального завдання та ін.. оцінювання незмінно здійснюється за п'ятибальною шкалою. Змінюється лише коефіцієнт.

У кінці кожного семестру, не залежно від наявності форми контролю за навчальним планом, проводиться кафедральний перегляд і виставляється бал поточного контролю за семестр.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів робіт.

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 3 семестр

Кількість балів			Сума
Тема 1	Тема 2	Презентація	
1-5	1-20	1-5	3-30

Від 1 до 5 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 4 семестр

Кількість балів			Сума
Тема 1	Тема 2	Презентація	
1-15	1-10	1-5	3-30

Від 1 до 5 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

За результатами підсумкового контролю, презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду та здачі усного (письмового) іспиту студентам виставляється екзамен.

Схема нарахування балів, які отримують студенти під час екзамену

Результати поточного контролю		Підсумковий контроль	Екзамен	Сума
семестр 3	семестр 4			
3-30	3-30	6-60	1-40	13-100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку **"відмінно" А, (90-100), зараховано** – отримує студент за глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків з навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво". Легко орієнтується в теоретичному матеріалі, володіє понятійним апаратом, уміє зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній формі, так і в творчій роботі), якісне і правильне оформлення навчальних завдань. Студент здатний до самостійного та художньо-творчого мислення.

Оцінку **"добре" В, (82-89), зараховано** – отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво", володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад матеріалу в техніці виконання, але у змісті, формі відповіді, навчально-творчій роботі мали місце окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення але художньо-творче мислення фрагментарне.

Оцінку **"добре" С, (74-81), зараховано** – отримує студент за правильне виконання завдання з двома-трьома суттєвими помилками. Такими помилками можуть бути недоцільно використані засоби зображення та вираження. Студент демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Недосконале володіння технікою. Мислення репродуктивно-творче.

Оцінки **"задовільно" D, (64-73), зараховано** – заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, неточності, вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки **"задовільно" E, (60-63), зараховано** – заслугове студент за неповне опанування програмного матеріалу, але отримані знання і набуті навички відповідають мінімальним критеріям оцінювання. З зусиллями виконує репродуктивні завдання.

Оцінка **"незадовільно" FX, (35-59), не зараховано** – виставляється, коли студент демонструє розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при виконанні навчальних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни

Оцінка **"незадовільно" F, (1-34), не зараховано** – виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне вивчення студентом дисципліни.

Рекомендована література

Методична література:

- Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності: Навчально-методичний посібник. – Кіровоград: ФОП Александрова М. В., 2016. – 132 с.

- Гарбузенко Л. Фасилітація у процесі формування особистісно-розвивального компоненту художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Наукові записки. – Вип. 121. – Ч. II. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – С. 275–279.

- Гарбузенко Л. В. Технологія формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Серія: Педагогіка і психологія. – Вип. 43 – Ч. 2. – Ялта: РВВ КГУ, 2014. – С. 51–58.

- Гарбузенко Л. Система навчальних завдань для формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Вип. 12. – Ч. 1. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. – С. 137–143.

Основна

1. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво: Навч. посіб. / Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. – К., 2012. – 342 с.

2. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 1: Від найдавніших часів до пізнього середньовіччя / [Архипова Є. та ін.]. – 2010. – 476 с.

3. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 2: Мистецтво XVII–XVIII століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2007. – 336 с.

4. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 3: Мистецтво XIX століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2009. – 346 с.
5. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 4: Мистецтво XIX століття / В. Рубан, В. Тимофієнко, М. Селівачов. – 2006. – 760 с.
6. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 5: Мистецтво XX століття / [наук. ред. Т. Кара-Васильєва]. – 2007. – 1047 с.

Допоміжна

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: підручник. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
2. Гасюк О. О. Художнє вишивання: альбом. – К.: Вища школа, 1989. – 248 с.
3. Гурська А. С. Мова та графіка українського орнаменту: навч. посіб. – Київ: Альтернативи, 2003. – 135 с.
4. Данченко О. Народні майстри. – К.: Рад. шк., 1982. – 128 с.
5. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник. / Я. П. Запаско. – Львів: Афіша, 2000. – 366 с.
6. Захарчук-Чугай Р. В. Українська народна вишивка. Західні області УРСР. – К.: Наукова Думка, 1988. – 190 с.
7. Кара-Васильєва Т. Українська вишивка. – К.: Либідь, 2002. – 160 с.
8. Коберник О. М. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід : навч. посіб. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – 216 с.
9. Колесник Н. Є., Пантус Н. Ф. Писанкарство: історія, досвід, техніка та методика виконання. – Житомир, 2004. – 280 с.
10. Кульжинский С. К. Описание коллекции народных писанок. – Х.: САГА, 2011. – 176 с.
11. Манько В. Українська народна писанка. – Л.: Свічадо, 2001. – 46 с.
12. Музей українського народного декоративного мистецтва: альбом / авт.: А. Ф. Вялець, Л. С. Білоус. – К.: Мистецтво, 2009. – 352 с.
13. Ніколаєва Т. О. Український костюм: надія на ренесанс. – Київ: Дніпро, 2005. – 318 с.
14. Оршанський Л. В. Художня обробка матеріалів: орнаментика і технологія: навч. посібник. – Тернопіль: ТзОВ "Терно-граф", 2013. – 342 с.
15. Полтавська писанка / упоряд. В. Асадчева. – Полтава: Оріана, 2008. – 62 с.
16. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика. Типологія). – К.: Ред. вісника "АНТ", 2005. – 399 с.
17. Стогнота Л. Народне мистецтво України на межі тисячоліть. – К.: Автоексперт, 2007. – 248 с.
18. Сусак К. Р., Стеф'юк Н. А. Українське народне вишивання. – К.: Науковий світ, 2006. – 284 с.

19. Сучасне українське народне мистецтво: [альбом] / упоряд. Н. І. Велігоцька. – Київ: Мистецтво, 1976. – 192 с.

20. Щербаківський В. Основні елементи орнаменталії українських писанок // Праці відділу українознавства. – К.: Оттава, 1990. – Т. 7. – 279 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.ws> / Бібліотека українських підручників
2. <http://www.nbu.gov.ua/node/1540> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
3. www.dnpgov.ua / Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
4. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny/> бібліотека ЦДПУ ім. В. Винниченка
5. <https://rukotvory.com.ua> – Рукотвори. Народне мистецтво онлайн
6. <http://library.kr.ua/elib/rybalko/pysanki.pdf> Рибалко П. Колекція писанок Володимира Ястребова.

Політика виставлення балів, вимоги викладача:

Враховуються бали набрані в процесі поточного та підсумкового контролю за семестр, обов'язково враховуються присутність студента на заняттях та його активність, дотримання політики курсу.

Студент, який з неповажних причин не брав участі у презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду, не отримує бали за презентацію. Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво", є сумою балів за виконання практичних завдань, навчально-творчих робіт, самостійної роботи та їх презентації, тобто підсумковими (1-60). До цих балів додаються бали отримані під час іспиту (1-40).

Студент, який виконав усі навчальні роботи та набрав незначну кількість балів або хоче збільшити їх кількість має право їх збільшити за рахунок виконання завдань з *.

За участь у виставках, що висвітлені у засобах масової інформації та за наявності відповідних документів участі бали додаються не залежно від суми отриманих балів.

Додаткові бали додаються до загальної оцінки (підсумковий контроль + екзамен).

Питання до екзамену:

Бродківські писанки, специфіка їх орнаментування.

Етапи виготовлення "восковки-бісерки" та їх обґрунтування.

Етапи виготовлення "писанки" та їх обґрунтування.

Етапи виготовлення "крапанки" та їх обґрунтування. Робота "від плями".

Етапи виготовлення "шкрябанки" ("дряпанки") та їх обґрунтування .

Зміст символу "хрест" ("чотириріг") як символ всесвіту.

Знаки "води" на писанках. Роль "води" у світостворенні.

Знакові символи у писанкарстві, як засоби зображення та вираження.
Зображальні традиції в писанкарстві. Способи розташування символів на писанках.

Історія виникнення та розвиток писанкарства.

Класифікація орнаментів

Критерії оцінювання виготовленої "писанки".

Легенди і міфи народів світу пов'язані з культом яйця.

Легенди про писанки. Значення писанки у легендах.

Магічне значення писанок.

Майстри писанкарства

Можливі недоліки у виконанні писанок.

Народні прикраси з писанок.

Оберегові значення яйця та писанки.

Оздоблення яєць способом декоративного розпису

Оздоблення яєць способом травлення

Основні положення техніки безпеки при виконанні писанки.

Особливості складання ескізу для писанки.

Писанкарство – як вид декоративно-прикладного мистецтва.

Підготовка яйця до розпису.

Поділ поверхні яйця на частини.

Помилки та шляхи їх запобігання при виготовленні писанки.

Регіональні особливості оздоблення яєць.

Рослинна орнаментика в писанкових зображеннях.

"Свастика" – один з найстародавніших символів світу.

Семантика української писанки.

Символ "Дерево життя" в орнаментиці народів світу

Символ "Дерево життя", "Жінка-берегиня", "Вазон", «Берегиня».

Символ хреста у світовій історії орнаменту

Символи, "Сонце", "Колесо", "Трикутник", "Зоря", "Зірка".

Символи в писанковій орнаментиці.

Символіка кольору на українських писанках.

Символіка хвилястих ліній. "Безконечник".

Солярні знаки в орнаментиці народів світу

Способи поділу писанок на площини.

Сутність магії написання писанок.

Сюжетно-тематичне зображення методом "шкрябання".

Тваринна орнаментика в писанкових зображеннях.

Технологія виготовлення традиційних писанок.

Технологія оздоблення яєць способом відбілювання.

Тлумачний словничок до теми "Писанкарство".

Традиційне та звичаєве застосування писанки.

Традиційні композиції українських орнаментів

Трипільські мотиви в писанкарстві.

Функції писанки.

Яйце як символ Всесвіту. Міфи про виникнення світу в людський уяві.

Регіональні особливості та орнаментальні мотиви української вишивки: колір, техніка, орнамент, зображення, мотив.

Види вишивки сувенірного призначення. Опишіть послідовність та правила оформлення листівки.

Сучасні майстри української народної вишивки. Характерні особливості.

Вишивальний шов як засіб створення художнього образу. Опишіть процес створення художнього образу на прикладі заданої теми та швів.

Золоте гаптування Київської Русі.

Історичні відомості вишивання бісером і стеклярусом. Вимоги до матеріалів: технічні, технологічні, економічні. Опишіть одну з технік виконання.

Вишивка України XIX – початку XX століття.

Сучасні декоративні шви – протилежність старовинним. Опишіть одну з технік виконання декоративних стібків: "легкий шов", "швидка гладь", "вузликові шви", "рококо".

Рушник як культурний феномен декоративно-прикладного мистецтва.

Килимові шви. Вишивання килимів, панно, гобеленів. Опишіть виконання однієї з технік виконання швів: "килимовий", "гобеленовий".

Українська народна вишивка як вид декоративно-прикладного мистецтва.

Особливості виконання складних мережок. Застосування складних мережок. Опишіть виконання однієї з мережок: "снопики", "жучки", "квадратики", "панка", "ляхівка".

Матеріали, інструменти та обладнання для вишивання.

Мережки в оздобленні народного одягу. Техніки виконання простих наскрізних швів. Опишіть виконання однієї з мережок: "одинарний прутик", "подвійний прутик", "роздільний прутик".

Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги у процесі вишивання.

Художні особливості односторонньої гладі. Опишіть одну з технік вишивання односторонньої гладі: "верхошов", "у прикріп", "атласна".

Класифікація швів української вишивки.

Біла гладь. Техніка виконання елементів. Застосування білої гладі. Техніки білої гладі: "шнурочок", "горошок", "вузлики", "лапочка", "листочок", "квіточка". Опишіть виконання одного з видів.

Історія виникнення української народної вишивки.

Техніка виконання гладі. Застосування даної техніки вишивки. Підбір візерунка для виконання зразка художньою гладдю. Опишіть виконання одного з видів гладі: художня гладь, штрихова гладь, двостороння гладь з настилом.

Вимоги до якості вишитих виробів. Оцінка якості зразків аналогів і спроектованих виробів.

Гладь, її види, застосування. Опишіть виконання одного з видів гладі: двостороння гладь без настилу, лічильна або точна гладь, пряма гладь і коса гладь.

Візерунок в українській народній вишивці. Основні мотиви українського народного орнаменту. Способи перенесення візерунків на тканину.

Техніки виконання лічильної та ажурно-лічильної вишивки. Опишіть виконання одного з швів: "зерновий вивід", "товмацька зірка", "виколювання", "вирізування".

Кольори в українській народній вишивці. Значення кольору, символіка кольору. Тепла та холодна гама кольорів у вишивці. Монохромні кольори.

Застосування швів для заповнення візерунка у вертикальному і горизонтальному напрямках. "Качалочка". "Шахматка". Опишіть принцип заповнення площин візерунка "шахматкою".

Традиції поєднання кольорів у вишивці. Добір ниток за колірною гамою. Фарбування ниток.

Лічильні техніки у вишивці. Опишіть виконання одного з хрестикових швів: "півхрест", "прямий хрест", "косий хрест", "подвійний хрест", "ретязь".

Композиція в українській народній вишивці. Орнамент та його види. Поєднання різних орнаментів. Поняття про композицію орнаменту, її особливості.

Техніка вишивання простих рушникових швів. Опишіть виконання одного з рушникових швів: "просо", "штапівка", "кривулька". Заповнення площин рушниковими швами.

Знаки та символи в українській народній вишивці. Колорит української народної вишивки.

Розробка і замальовування орнаменту для складання візерунка. Збільшення або зменшення малюнка. Опишіть розробку зразка декоративними швами.

Традиційне поєднання швів українській народній вишивці.

Опишіть виконання одного з декоративних швів: "тамбурний", "ялинка" "петельний", "козлик".

Волого-теплова обробка вишитих виробів. Правила догляду за вишитими виробами. Прання, підкрохмалювання, прасування. Перевірка якості готового виробу.

Традиції та звичаї вишивального мистецтва. Опишіть виконання закріплення нитки.

Прозоро-лічильні техніки. Мережки, їх види і застосування. Підбір тканини і ниток для виконання мережок.

Опишіть виконання одного з початкових швів: "уперед голку", "за голку", "стебловий", "строчка" (рушниковий)

Рушники у побуті, звичаях, традиціях українського народу. Вимоги до вишитих рушників, згідно з призначенням. Семантика українських рушників.

Вишивка в інтер'єрі. Художньо-технологічні особливості виготовлення предметів інтер'єру.